

Књази Недјељом.
Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.
За све остале земље у
ЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Прегледна плаћа се у
плаћеним писмима непо-
средно администрацији „Гл.
Црногорца“ на Цетиње, а
може се и картом упу-
тицом на пошту у Котор.
Допис пиљу се уредни-
тву. Рукописи се не враћају

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме мање.

Његово Височанство Господар и
Књаз наш изволио је, у повратку са
Свога пута, присијети на Цетиње ју-
чер, 14 фебруара. Господар је преноћио
до Котора на ц. и кр. аустро-угарском
војном броду „Тријесте“, који је пре-
ноћио у Мелни те у зору стигао под
Котор. На граници Црне Горе доче-
кали су Свијетлога Путника многи
главари и народ из околине и са Це-
тиња. Пријестолница је још из јутра
била окићена заставама и на сваком
лици огледала се радост и свечаност
лица. Око три часа по подне пуче топ
са табље и иззвониле звона и на брзо
се показаше коњаници и за њима кар-
роце са Свијетлим Господаром. Гра-
ђанство се било поставило у редове
дуж главне улице и поздрављаше свога
љубљенога Господара одушевљеним
поздравом: „Живео“. И ученици свију
школа бјеху постављени на пролазу
Његовог Височанства да учествују у
општој радости. Ученице женске школе,
свечано одјевене, посипаху Господару
пут цвијећем. Кад Господар, уз пу-
цаву топова, уљеже у Двор, бјеху
припуштени војводе, чиновници и гра-
ђани да поздраве Свога Господара до-
бродошлицом. Сваки је Црногорац
благодарио Богу видећи Свог витешког
Владаоца опет у средини Његовог
народа, а у најбољем здрављу и задо-
вољству.

Око четири часа по подне кренуло
је Његово Височанство на Ријеку. С
Господаром је пошао Преосвештени
митрополит Митрофан, Његова Свјет-
лост Књаз Петар, г. Војвода Петар Ст.
Вукотић, г. војв. Ђуро Церовић, са
пратњом.

Телеграми „Гласа Црногорца.“

БУКУРЕШТ, 9 фебр. Мијатовић
је опуномоћен да саопшти писмене
предлоге Србије за мир једнак са

предлозима бугарским; то је успјех
заједничкога поступка великих др-
жава.

АТИНА, 9 фебр. Грчка морна-
рица отишавши је пошас из Саламине.
Не зна се куда је пошла.

БУКУРЕШТ, 10 фебр. Мијато-
вић је данас поднио предлоге Србије.
Вјерује се услјед тога да је мир
ујемчен.

АТИНА, 10 фебр. Делијанис је
изјавио да нијесу основани гласови
који говоре да се промијенила поли-
оника грчке владе. Влада ће одржавати
војску под оружјем према жељи на-
рода.

БУДАПЕШТА, 10 фебр. У са-
бору угарском изјавио је министар-
пресједник Кол. Тиса, одговарајући
на једну интерпелацију, да он за то
није био назочан при састанку Тесара
с Царем руским у Кромјерижу, што
се тај састанак није тичао политич-
кога дјелања. Тиса се ограда је же-
стоко противу подметања, као да
владина политика иде на то, да стано-
вници западнога дијела балканског по-
луострота постану поданици аустројски,
а становници источног дијела поданици
руски. Влада не иде на то да набавља
поданике. Нема никакве погодбе из-
међу царевина, која би одређивала
какву „сферу интереса“ на Балкану.
Све се велике државе усмјеравају да
очувају мир.

БЕЧ, 11 фебр. Књаз Никола от-
путовао је вечерас на седам ура. Де-
путација словенских ђакова дочекала
је на станици и поздравила Његово
Височанство.

АТИНА, 11 фебр. Нови изва-
редни посланик и опуномоћени мини-
стар турски на двору грчкога краља,
предајући данас краљу своју пуномоћ,
изјавио је чувства високог поштовања
и жељу Султанову да одржава добре
односе са Грчком. Краљ му је одго-
ворио изјављујући пета чувства и исту
жељу да се одржи мир.

СРИЈЕДАЦ, 12 фебр. Предлог
Србије за мир, иштући повратак онога
стања те је било прије 14 (2) новем-
бра (прије објаве рата), оvdје је учи-
нио немио утисак. У то доба бјеху

дипломатски односи прекинути, граница
бјеше затворена, војска под оружјем
и кренута за бој. Влада је послала
бугарском преставнику упутак да иште
закључак потпуног мира, обнову ди-
пломатских односа и распуштање
војске.

БУКУРЕШТ, 13 фебр. У дапа-
нској сједници српско-бугарско-турске
конференције за мир предложили су
Мадид-паша и бугарски пуномоћник
Гетов уговор о миру, у коме је један
једини члан. У том се члану изјављује
само да је установљен мир и да су се
поновили односи пријатељски између
Србије и Бугарске од онога дана кад
се овај уговор потпише. Потврде (ра-
тификације) тог уговора предаће обје
стране једна другој за двије недјеље
у Букурешту.

ПЕТРОГРАД, 13 фебр. Барон
Розен постављен је за генералног кон-
сула руског у Сриједац (Софију).

БЕЧ, 15 фебр. „Пол. Кор.“-и
јављају из Београда: Гарашанин
је изјавио турскоме посланику, да не
може примити предлога Турске (те га
јучер предложио у Букурешту), јер
мора чекати одговор великих држава
на предлоге Србије у том погледу.

ПЕТРОГРАД, 15 фебр. Секре-
тар министарства иностраних дјела,
Баговут, кренуо је јучер у Рим, у
особитом посланству к Папи.

АТИНА, 15 фебр. Влада ће се
нажљиво клонити свакога поступка
који би се могао сматрати као изази-
вање великих држава, но држаће се
дочекујући, не огрењујући се о по-
штовање према савјетима великих
држава.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Балканске земље.

Лондонски „Стандард“, лист Со-
либералне странке, био је јавио про-
шле недјеље, да се има захвалити по-
средовању Немачке те се пости-
гла слога између Русије и осталих
великих држава у погледу тур-
ско-бугарске погодбе, или бар да је

извјесно да ће се та слога за који
час постићи. Бечка полузванична „Пре-
са“ на то изјављује, очевидно по ви-
шој наредби, „да би, по њеним оба-
вијестима, тај глас баљало примити са
њеким неповјерењем (резервом), а да
је у облику, у коме се јавља, у овај
час свакој ако још неосно-
ван. Оно, до душе, нема сумње, да
ће се на пошљедак у тој ствари моћи
постигнути споразум између великих
држава, но за сад ствари још нијесу
дотле досјеле и преговори ће проћи
још кроз многу промјену, док се ко-
начно не доврше“.

И ако је та изјава угледала сви-
јета још 15 (3) фебруара, ипак до да-
нас још нема противног увјерења, осим
општијех изјава о жељама и усмјерању
великих држава да се очува мир, као
што је изјава угарског министра Тисе
међу брзојавима овога листа.

Из Београда јављају да је краљ
3 фебруара пошао из Ниша у Пара-
ћин да види како пуцају скоро набав-
љени француски (Бонжови) топови.
Исто вече вратио се у Ниш.

У Београду се поговара да ће се
послије закључка букурешког мира
промијенити министарство. На тај глас
примјећује бечка „Преса“: „Ако се у
једну руку и може разумјети да се ово
министарство Гарашаниново уморило,
а понајвише старјешина му, ипак се
мора промислити да је мучно састави-
ти у дапањем приликама министар-
ство у Србији, које би могло живјети.
Ми мислимо да прије свега треба са-
чекати ново груписање и образовање
странака, те ће почети у петак општем
зборовима који ће се скупити у Био-
граду и у Нишу.“

Ево већ прође и други петак па
још нема гласа о тијем зборовима.
Gut Ding braucht Weile.

Бечкој „Полит. Кор.“-и пишу о
замјеркама руске владе на погодбу
турско-бугарску:

„Прво, Русија жели да се у уго-
вору не спомиње лично књаз Алексан-
дар, но да се у опште каже „књаз
Бугарске“, да би се уговор могао
примјенити и на каквог било наслѣд-
ника књ. Александра. Друга се замјер-
ка тиче обавезе књажеве слати своју

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ТОПЛА СУЗА

ПОВОДОМ НАГЛЕ СМРТИ

ИВАНА СЕРГИЈЕВИЧА АКСАКОВА.

Преминуо у Москви дне 27. јануара 1886.

Лијем сузу — чемер — сузу;
Од срца је суза ова:
Она жали, љуто жали
Великана Аксакова:

Мужа умом велеумна:
Срцем дива и јунака:
Мужа душом веледушна,
А значајем гвездењака. —

Та је суза капца, коју
Јад проз очи ван ми гони,
Да се стоји с морем суза
Што их цјело Славство рони:

Уз Русју — завијену
У покајне црне ризе;
Уз Русју, коју данас
Прекомјерна туга гризе

За својим рјетким сином:
Штитиоцем њених права;
Браниоцем њене части;
Множиоцем њених слава

Правим царем над срцима
Домољубцем загрљаним;
За мисао свеславјанску,
Прегатоцем успјаним. —

Попут грома орла се
Рјеч његова духовита:
У борбама прекаљена,
А полетом вилевита.

Он не знава духом клонут
Пред никаквом онитром стрѣлом:
Стаја вазда на бранику
Храбрим срцем, смјелим челом.

Сила га је скршит могла;
Ал' га пресит могла није:
Дуб олуја свлада, здобил,
Ал' не може да га свије. —

Сјетна Москва још не бјеше
Соловјева прегорила,
Ког јој Кљно узнијела
Повјесничког на врх била:

Она с' лиши бритке сабље
Јуначине Скобељева,
Ком је Давор мишћом влада,
Проз очи му Давор с'јева;

Па и трећи јад се ево
Њезинога косну срца:
Аксакова — звјезду њену —
Угаси јој пагла смрца.

Сва три Руса кремењака:
Три пламене преходнице:
И поносна три првака:
И челичне три деснице;

Три сокола, и три снаге
У обрани Славства свега:
С леденога Океана,
До јадраског кршна брѣга:

Два науком, мачем трећи,
Међ' свјетлима доби наше
Такмећи се о ловоре,
Као жарка сунца сјаше. — —

Плачи Москва!... и у горким
Сузама се чисто гуши;
А у-за-те све Славјанство
Нек одушка тражи души:

У протоку сјетних чувства
Изнад ове — раке нове,
Гдје спокојно почивају
Свете кости Иванове;

Сјећајућ се истим жаром
И његових сподвижника:
Свеславјанских оних сунца;
Свеславјанских оних дика....

Сјећајућ се све тројице,
Па им хранећ успомене,
И слагајућ врх могиле
Ловоре им и невене. —

А сузица, што сад сјаје
На мојему тмолу оку:
Нек се слије с оним жалбом
И открије предубоку

Рану срца, откуда ми
Ка' из врела она сузи,
Док проз тешки уздас кличем:
„Вјечна памјат, Славни друзи!“

Поред клика: „Вјечна памјат!“
Из мил'јона славских грла....
Тројна кито!... слава т' оста
У Славјанству неумрла! —

На Цетињу.

Ј. Сундечић.

војску Турској у помоћ, а то Русија никако неће допустити. У дипломатском кругу париградском мисли се да ће се погодба у те двије тачке свакојако морати измијенити, но надају се, кад се то сложнијем радом великијех држава учини, да ће на остало све пристати. Спомине се и очување права великијех држава на одобрење поновог именовања књаза бугарског за ђенер. губернатора Ист Румелије, и да се у погодби спомену те турско-бугарске комисије замијене међународнијем; но те двије тачке нијесу тако важне као оне прве двије. У првијем напрту погодбе није било спомена о узајамној оружаног помоћи у случају спољне напасти; но послје се ријешила и турска и бугарска страна да би било пробитачно ставити то у погодбу.

„Journal de St. Petersburg“ пише на објаву турске окружности:

„Ако је окружнина заиста разаслата, није њом искључена могућност споразума о првом и трећем члану бугарско-турске погодбе; јер Порта напомиње, да је обнова власти ђенер. губернатора Ист. Румелије само формално питање, и ако Русија о томе дружије мисли те се устав може промијенити само споразумом великијех држава. Што се тиче друге тачке, то се разлог, да војна погодба потврђује право те проистиче из суверенитета Султановог, не слаже с јавним правом Истока; јер никад нијесу хришћанске кметвене (васалне) државе Султанове биле обавезане на војну помоћ. Потчињеност бугарске војске била би противна берлинском уговору. Књаз Александар није био властан прегазити својом приволом начелно питање. Потчињеност бугарске војске могла би на Истоку распалити многе страсти, имати озбиљне последице и уродити братоубијачнијем ратом. Ни у ком случају не може Русија, која је Бугарску ослободила, допустити да се бугарска војска на таку улогу употреби. Ако се у Софији могло на то заборавити другдје нијесу томе невјешти.“

Из Биограда су били разгласили, да је руска влада препоручила да се питање о Брегову не расправља у преговорима о миру, но да њемачки посланик није пристао на то, те су и остале велике државе одрекле том предлогу своју потпору. На то изјављује „Journal de St. Petersburg“, да је тај глас сасвијем лажан. Русија је, на против, препоручила да се бреговско питање у Букурешту изравна.

На опомену посланика вел. држава да се похита са закључком мира одговорио је Г. Гаршанин да није он крив што се толико оклијева, но друга страна.

У прошлу суботу вратио се краљ из Ниша у Биоград.

По горњијем брзојавима као да се помирење неће трести до одређеног рока, т. ј. до сјутра, 17 фебруара (1 марта). Предлози се сувише разликују а да би се могло брзо доћи до споразума. Но ипак ће се све учинити да не дође поново до оружаног сукоба. За тај случај морало би се, према првом члану пиротске конвенције, отказати примирје на десет дана прије обнове војне.

Књаз бугарски изјавио је консулима великијех држава у Пловдиву како се узда да ће се питање о Источној Румелији скоро ријешити и да ће се повратити пријатељски односи са Србијом.

У прашкој „Политици“ објавио је кнез Вогоридее, синовац бившег ђен. губернатора Вогоридес-паше писмо те га је крајем прошлог, мјесеца писао Каравелову. У том писму вели да је погодба бугарско-турска, коју је удио лорд Солсбери, највећа срамота и понижење Бугарске. Том погодбом понижава се књаз бугарски испод мисирског шахе и Бугари ће се приморати да се под турским војводама бију против својих ослободилаца, Руса. То је хтио Солсбери, да бугарску оцијени од свију братскијех словенскијех народа.

Лорд Розбери је заповједио инглеском посланику у Атини Ромбоду да разложи грчкој влади, да нема никакве наде да ће британска влада напустити своју одлуку да заступи пут грчко-турском рату.

Прошле недјеље је и њемачки посланик предао Делијану поту Висмаркову, у којој се живо наваљује на разоружање.

„Рајтеров Биро“ јавља, да упућства те су издата инглеском адмиралу у грчком мору иду на то, да мотри на грчку морнарицу и да све учини што мисли да је нужно ради предупредбе судара између турскијех и грчкијех убојнијех бродова. И заповједници осталијех бродова упућени су да сложено раде с инглеском флотом. До сад није предата нова заједничка пота грчкој влади. И ако Француска и Русија не одобравају начин скорашњег притиска на Грчку, ипак и те државе опомињу грчку владу сложено с осталијем. Француска је влада изјавила, да је француско јавно мишљење сувише противно учествовању у заједничком поступку морском против Грчке, а да би се француска влада могла прикључити инглеској флоти у томе правцу. Ако би се по изјештају инглеског адмирала показала опасност да ће грчки бродови напасти на заједничку морнарицу, предаће све државе

те учествују у демонстрацији нову поту у Атини, која ће бацити на Грчку одговорност за све последице.

Француска је влада наложила својме консулу на Криту да се клони свачега што би могло осоколити Крићане на отпор против Турске.

Аустро-Угарска.

Један бечки лист јавља да ће Њег. Вел. Тесар походити на прољеће Босну и Херцеговину и да ће за губернатора босанско-херцеговачког намјестити Н. Ц. Вис. Вел. Војводу Јована Салватора, а досадашњи губернатор А. не да ће бити премјештен у Лавов.

Угарски зем. сабор свршио је расправу о државном прорачуну за ову годину. Трошкови ће бити 343 милиона, а надају се приходу 329 милиона. Према томе још недостаје њекијех четрнаест милиона. Тај дефицит попуниће се новим зајмом.

У Араду се десило један врло немио случај те је узнемирио сву Магарску. Два официра, поручика, напали су на уредника једног шаљивог листа голијем сабљама и посјекли га по руци, што је уредник у свом листу једног од нападача укорио и увриједио. Нападаци су одмах затворени и војна власт увјерава да ће бити кажњени; но у грађанству влада с тога ипак велико огорчење, и по другијем градовима осим Арада.

Француска.

Овијех дана допринијела су два догађаја утврђењу републике и владе г. Фрејсннета. Прошле недјеље свршени су накнадни избори у народну скупштину и побједили су скоро свугдје републиканци, осим једног случаја на Корсици и једног у сјеверном приморју (Па-де-Кале). Велику је бригу задавао влади предлог посланика Динше-а поднесен скупштини, да се прогоне из Француске сви чланови краљевске породице Орлеанаца. Влада се томе противила, јер није видјела те потребе и није хтјела да изгледа као да се република боји тијех припчева. Но како су се многи посланици били заузели за предлог, влада се упустила у преговоре с предлагачем да одустане ил' бар да измијени предлог, но он се није дао осолити. Предлог је изашао пред скупштински одбор и влада је успјела толико да обавијести чланове одбора, да су они предлог одбили са 10 против 7 гласова и са 11 против 6 ријешили да се влада овласти да може Орлеанце протјерати кад и год би мислила да могу бити опасни републици. Нема сумње да је та побједа јако утврдила положај владе г. Фрејсннета.

Или си дане твоје светој љепоти посветио; гледи ли око твоје лик небесне Урашије, слуха ли ухо твоје глас сфера: нијеси од смрти сигуран; — на једаред стане пред очи твоје њен окостник, наједаред чује ухо твоје клопот њених костију; срце у теби стане, и ти лежеш у земљу, као што је у њу легао Мушицки!

Силна је смрт, и страшина је смрт: али и она има побједитеља! Велика и славна дјела не даду човјеку са свим умријети; у великим и славним дјелима живи човјек и после је смрти!

„Свак је рођен, да по једном умре: Част и брчка живе довијека“ *).

Лијено је ову мисао у тијело уврио народни наш пјесник, увјеравајући нас, да се највећи јунак народа нашег, Краљевић Марко, њекуд у неприступне пећине скрио и тамо — спава!

Смрт великог човјека занета и није друго, него дугачак, дугачак сан!

Није нам могла судбина силнији образац поразителности, и сјајнију прилику немоћи смрти представити, него у смрти владике Петра, славног владатеља јуначке Црне Горе.

Оснивајући будућност свога народа као војвода Стефан; силан и кра-

Приликом доласка Његовог Височанства Господара Књаза нашег у Берлин, донијеле су полуслужбене „Kölnische Zeitung“, као што се опште мисли из писарнице Висмаркове, дугачак брзојав о томе догађају и у опште о путу Његовог Височанства, у коме, између осталог, налазимо ове ријечи:

„Књаз Никола је свечано улегао у руску пријестоницу уз грмљавину топова, као многослављени јунак (als vielgefeierter Held), као један од најславнијих нашијех, пером и мачем једнако угледнијех владалаца. Цар, Велики Књажеви, највиши достојанственици Русије накићени прнороскијем Даниловијем крстом, једна почасна чета под заповједи Великога Књаза Константина Константиновића, дочекаше и поздравише Га на станици. И т. д.“

ДОПИСИ.

Из Пљеваљског округа.

Са Љубичне, 27 јануара 1886.

Не пропуштамо јавити се и од наше стране и замолити да уврстите ово њеколико редака у ваш нам омиљени лист.

Ко није живио у Колашину тај не може вјеровати, какве зулуме три јадна и жалосна раја у Колашину од самовољнијех Турака Колашинаца које чине над својим чивчијама. Жалосна раја која живи међу њима, она није канац била ни од свога коња, ни вола, нит од другог каквог имућа на најпослије ни од самога свога живота. Те све зулуме тријела је јадна речена раја до двије прве године. Од ове двије године проишле престали су били речени зулуми. Крај зулума учинио је хвале вриједни Реџепа Јузбаша Черкез. Овај вадани и поштени човјек ево већ двије године како се налази у Колашину и од тада је жалосна раја очима прогледала. Њега је пљеваљски мутесариф прије двије године спремио са његовијем буљукм нима од 150 момака у Доли Колашин. Реџепа јузбаша, није дружије хтио изићи у Колашин док није добио неограничену власт од мутесарифа, па онда да је он одговоран за све зулуме колашинске пошто он међу њима дође и, још сувише, да ће царску дацију покунити од ага што нијесу цару давали за дванаест година. И тако и учини. Првијех дана како дође у Колашин дође у село Маоче, и дође са својим аскером до куће највишег зулумчара и зликовца, Оце Раповића, стана га звати, да да рачун од 350 говеди што је од раје насилно, узео. Оца, имајући велику кабилију, одури се говорећи му: „Бре Черкезу ишло је на мене и по осам табора аскера па су овудијен остављали чизме и чарапе.“

Реџепа на ове његове ријечи да команду те огањ учине и на мјесто убију најгорег српског крвника. Пошто виде остали Колашинци, да им глава од Довег Колашина погину онда све се разбјега. Говио их јузбаша и неки му се предаду које повеже и у оковима спреми у Пљевље да тамнују. Онда зађе те стоку зликоваца сву покуни и остави им празне торове, и

сан тијелом као Душан, и окружен јуначима, који су стотине хиљада луте Малесије побјеђивати научили; учитељ свога народа као Доситије; пјесник као Мушицки; и опет нађе, — паде у најбољем цијету свом.

Али исто тако као Душан и Доситије, као Стефан Витез и Мушицки живи, и живиће он и после је смрти. Као Краљевић Марко отишао је и он њекуда у неприступне пећине лонне своје Црне Горе, и легао је — спавати.

Тужни овај нарастос, који великом својме пријатељу свијетли и духом њему сродни муж даје, први је знак, у ком се нови овај његов живот појављује. Стотине мила растављају Црну Гору од Беча; тијело његово већ се у прној земљи одмара: — пак ево данас у Бечу даје се њему, ако и тужно, торжество; не од оца, не од брата, не од сродника, него од опшх, који су га у свом вијеку само један или други пут видјели, само један или други пут с њим говорили; а многи га ни познавали нијесу; многи ће га данас тек, а многи боље, нег док је жив био упознати.

Утјешително је за човјека, кад види, да има начина, којим се даје и сама смрт побједити. Благодјетелна мисао ова уздигла је многе племи-

С Л О В О *)

Његовом Преосвештенству

УПОКОЈЕНОМ ВЛАДИЦИ

ПЕТРУ П. ПЕТРОВИКУ ЊЕГОШУ

СВИЈЕТЛОМ ГОСПОДАРУ ЦРНЕ ГОРЕ И БРДА

О НАРАСТОСУ

КОЈИ ЈЕ НЕЗАБОРАВЉЕНОМ СВОМ ПРИЈАТЕЉУ

ДРЖАТИ ДАО

ЊЕГОВА СВИЈЕЛОСТ

КЊ З МИХАИЛ М. ОБРЕНОВИЋ

У Бечу на св. Краља Дечанског 11. Новембра 1851.

држано

Јованом Суботићем.

Дакле Петар, владатељ Црне Горе, умрло! — Оно јуначко тијело, које се за стољећа створено чињело, у земљу паде! — Оно красно тијело, које је Створитељ у часу особите милости за узор љепоте свијету представио, труне!

Тако је! — Од смрти неодбрани ни господство, ни сила; — од ње неодкупи ни красота ни младост: ко се родио, мора умријети!

*) Мислимо да ће Црна Гора најприличније ожаљати скоро преминулог вриједног народног књижевника и пјесника, акосе сјети, како је лијено покојник ожаљати пјесника „Горскога Вијенца“ у својој посмртној бесједи те је овдје прештампавано.

досуди пресуду раји за једно говече и све што су им узели Колашинци по двоје даде им. Онда царску дајцу од толико година све намири доклен их доћера до торног пса, и заповиједи да оселен је би ко од раје јаре узео да друге намире нема по главом да плати. Овај страх у Колашину владао је све до јесенас. Зимус о Божићу зају Колашинци по раји и стану отимати од раје божитње браве, говорећи им: „Е, власи, вама је доста и Божића што имате а брави су наши. Као и вада што смо радили то ћемо и ове године.

Један од ове раје оде на караулу те јави Черкезу за ово насиље. Пошто разумје да Турци Подборани то раде, одмах оправи аскер и нареди им, да насилнике позатају или побију. Аскер дође Подборову и држећи се наредбе јузбашине позову на одговорност силедије. Ови се одупру говорећи: „Ми нећемо живи“. Онда аскер опали из острагуша и убију једног а неколицину ране, па онда Колашинци пошто виде да није шале стану у бјегство. Аскер неке побата и повеже, у то поћерају силедиску животињу до јузбаше; јузбаша нареди те раји све за браве говече врати. И тако данас јадни Срби у Колашину живе у слободи колико толико, све признајући похвалу Черкезу јузбаша. Овај ваљани и поштени јузбаша заслужује ту похвалу јер пет стотина српских домова те имају у Колашину данас су прогледали очима, а све заслугом Черкеза јузбаше, којег су Турци Колашинци назвали колером колашинском. Овај господин јузбаша налазећи се на граници црногорској држи сваки поредак епмр црногорске државе и пријатељски се понаша.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 15 Фебруара.

(†) Васојевићки бригадијер **Тодор Миљанов Вуковић** умро је наспасно 10 ов. мј. на Лијевој Ријеци. Та немила вијест поразила нас је, нити се још можемо разабрати. Тодору није било ни пунијех 32. године, а био је здрав и снажан као мало који момак. У уторник тужни му отац војвода Миљан, позове брзојавно овдашњег љекара да похита тамо, јер да је Тодор јако болестан. На тај глас е доктором Миљанићем поће тамо брат покојников, г. Гавро Вуковић, великогудја, и отуда јави несретној матери, која на Цетињу живи, да није брата затекао жива. Још не знамо каква га је болест савладала, јер се доктор очекује ноћас.

Тодор Вуковић родио се г. 1854. У потоњем рату био је командир, те се одликовао као лични јунак и вјешт војсковођа, а било му је тек 26. година! У војеној реорганизацији, г. 1881. би постављен за бригадијера на велико задовољство подложне му војске.

Прна Гора губи у Тодору способна војсковођу, честита и мудра човјека; војвода Миљан изгуби достојна пријемника очевих врлина; дијела Васојевића нахија изгуби своју перјаницу.

Велика је жалост за њим, не да се описати. Њ. В. Њаз чувши јуче на Његушима ту жалосну вијест, по неколико пута изразио је своје дубоко сажаљење. Из Цетиња отправљено је неколико телеграма саученића војводи Миљану, између којих

тије духове, и навела их је, да почине дјела, којима се свијет диви и чуди. Сјајна звијезда ова, која к себи људе као свијећа љептирице, неизразном и непреодољном силом привлачи, зове се: Бесмртност. По њој је и упокојени Владика Петар живот свој управљао; она му је жар и силу улила, која нас у његовим бесмртним дјелима усхићава!

Живот великог човјека има за људе особиту дражест. Незна се, или им је већа сласт, што у њему природу своју до демонске висине узнесу виде; или што их из бесмртних створава вјечна Истина и Њепота овјејава; или што им се пред око духа неиреглених овај ланац великих и благодатних шлества ставља, који из таквог живота за људство итечу!

А упокојени владика Петар био је један од најзнатијих, од највећих мужева народа српског. „И заиста“ вели један Нијемац *) „ја мислим, да се овај владика великим човјеком нарећи може“.

Петар Петровић Његош, родио се о вичеву дне (1. Јулија) 1813. Равно као да је хтјела судба тим назначити, да га је за вича државног живота у Црној Гори одредила.

*) Kohl, Reise nach Montenegro, стр. 365.

један Цетињске читаонице и један одабра нијех грађана. Овај потоњи гласи:

„Војводи Миљану Вуковићу, Лијева Ријека.

Тужни глас о невидовној смрти вашег личног сина Тодора, јако је нас ожалостио. Учествујући у вашој великој жалости молимо Бога да вам даде снаге да се одупрете вашем тешком болу, ради вашег Гавра и ради нејаке сирочади покојникове.“

Бог да га прости и свијетом му спомен међу браћом!

Црногорско Поморство.

Св. Никола, 26 јануара. Ове недјеље имали смо јаке и средње вјетрове од II. и III. кв., једнако небо облачно и киша са узбуњеним морем.

Премда се није могло скавдалирати ушће ове ријеке, држи се да на улазак исте има око 4½ нога мљетачки дубочине. Улазак и излазак Бојане због рђавог времена није био слободан.

Дођоше у ову луку низ Бојану из Обота: 20 јан. траб. црн. „Буона Сорте“ тон. 21, кап. С. Адем Ука, крцат за Медову. 20 јан. „Хаирлије“, тон. 25, кап. Фазли Сулејман, крцат за Тријешће.

20 јан. траб. црн. „Машала“ тон. 20, Јакуп Идрије, крцат за Медову.

20 јан. траб. црн. „Хаирлије“ тон. 20, кап. Омер Бећир, за Валону, празан.

20 јан. „Морски Коњ“, тон. 25, кап. Мустафа Хасан, за Валону, празан.

24 јан. траб. тур. „Хаирлије“ тон. 15, кап. Мустафа Фазли, крцат за Медову.

24 јан. траб. црн. „Бела Мора ди Мека“ тон. 26, кап. С. Закули, крцат за Бар.

25 јан. траб. црн. „Луна Нуова“, тон. 14, кап. Селим Мустафа, крцат за Медову.

25 јан. траб. црн. „Фиоре“ тон. 13, кап. Мустафа Шабани, крцат за Медову.

У цињ, 1 фебр. Ове недјеље имали смо источне вјетрове лагушне и умјерене, за два дана ведро и остало облачно, море мало узбурвано.

Доједрише:

Траб. тур. „Василиса“ тон. 12, кап. М. Мартири, из Драча, су 4 момка, крцат кукуруза.

Одједрише:

Траб. тур. „Василиса“ тон. 19, кап. М. Мартиро, за Мљетке, крцат кукуруза.

Бар, 4 фебр. Ове недјеље имали смо источне умјерене вјетрове, с морем мирнијем и небо у средње подублачно.

Барометар 76—8.

Стање температуре Реом. 12.

29 јан. дође из Тријешћа пароброд аут. уг. „Најаде“ кап. А. Петровић, су неколико путника, и терета за ову луку, у своје преприсано вријеме крену за Арбанију и Крб.

3 фебр. врну се из Крфа и Арбаније пароброд аут. уг. „Најаде“ кап. А. Петровић су неколико путника и терета за ову луку, сјутра дан по распореду крену за Далмацију и Тријешће.

У цињ, 8 фебр. Ове недјеље имали смо вјетрове источне од I. и II. четвртца лагушне и мало облачно, а остало од сје-

Нипта на овом свијету без вишег одређења не би. То се и код упокојеног владике Петра показало. Св. Петар, који је пред њим Црном Гором владао, имао је три брата, Стефана, од себе старијег, и Саву и Тома, млађе. Сваки од ових имао је синова. Раде, син Томов, показивао је од прве своје младости изванредне дарове природе:

„Тек согоду прво перје никне, Он не може више мировати, Него своје размеће гњјездо, Грабећ сламку једну и по једну; С њом пут неба бјежи цијучи.“*)

Св. Петар примјетно је добро изванредни дух младога свога синовца, али прво што је био он стар, а дијете превећ младо, а друго што се по својој својој мисли бојао, да старијег на жао не учини, ако млађега за напљедника узме, избере најирије Димитрија, синовца од најстаријег брата свога Стефана, и произведе га за Архимандрита манастира Стањевца, и назначи га себи за напљедника. Али је промисао Петра за владатеља Црне Горе одређено био, и Димитрије је морао — умријети. Још је живио Св. Петар, кад му се синовац и назначени напљедник, Архимандрит Димитрије престаи. Добри владика узме сад

веро-западно лагушне и мало облачно. А море мирно.

Доједрише:

Барка црн. „Бел Фиоре“, тон. 3, кап. Бет Бузук, из Медове, су 2 момка, крцат брашна.

Барка тур. „Були Бахер“, тон. 3, кап. М. Идрија, из Медове, су 2 момка, крцат мало ориза.

Барка црн. „Панагало“, тон. 5, кап. Л. Брахим, из Св. Николе, су 2 друга празан.

Барка црн. „Ристо Стојевић“, тон. 3, кап. З. Абдула, из Сијаје, су 2 момка, празан.

Траб. црн. „Уда Верди“, тон. 27, кап. О. Јусуф, из Тријешћа, су 5 момака, крцат трговине.

Кот. аус. уг. „Мару“, тон. 13, кап. Мато Лонза, су 3 друга, крцат петроља, из Дубровника.

Траб. црн. „Машала“, тон. 20, кап. Јакуп Идрија, из Св. Николе, су 4 момка, крцат руја.

Траб. црн. „Кор. Скутарино“, тон. 34, кап. Сулејман Јусуф, из Св. Николе, су 7 момака, крцат дрва.

Барка црн. „Бел Фиоре“, тон. 3, кап. Бет Бузук, су 3 друга, крцат мало цукра.

Одједрише:

Барка црн. „Бел Фиоре“, тон. 3, кап. Б. Бузук, су 7 друга, крцат багазе мрнара, за Медову.

Барка тур. „Ц. Бахер“, тон. 3, кап. М. Идрија, за Медову, су 14 друга, крцат багазе мрнара.

Барка црн. „С. Бахер“, тон. 3, кап. А. Зеинел, су 6 друга, за Медову, крцат багазе за мрнаре.

Барка црн. „Али Ага“, тон. 3, кап. С. Селмани, су 7 друга, крцат багазе.

Барка црн. „Ристо Стојевић“, тон. 3, кап. З. Абдула, за Сијају, крцат некемета.

Барка црн. „Панагало“, тон. 5, кап. Л. Брахим, су 3 друга, за Св. Ниолу, крцат смокава.

Траб. црн. „Уда Верди“, тон. топ. 27, кап. Омер Јусуф, за Обот, су 5 момака, крцат трговине.

Кот. аус. уг. „Мару“, тон. 13, кап. Мато Лонза, за Обот, су 3 друга, крцат петроља.

Траб. црн. „Машала“, тон. 20, кап. Јакуп Идрија, за Тријешће, су 4 друга, крцат руја.

Траб. црн. „К. Скутарино“, тон. 34, кап. С. Јусуф, за Мљетке, крцат дрва.

Барка црн. „Бел Фиоре“, тон. 3, кап. Бет Бузук, за Бар, су 10 друга, празан.

Бар, 8 фебр. Ове недјеље имали смо вјетрове од I. и IV. четвртца лагушне и умјерене, небо ведро и мирно море.

Доједрише:

Пароб. аус. уг. „Најаде“, тон. 495, кап. А. Петровић, са 31 другом из Медове, крцат.

Траб. аус. уг. „Марпета“, тон. 25, кап. Свилокоси, са 4 друга, из Дубровника, крцат петроља.

Пароб. аус. уг. „Малта“, кап. А. Митис, тон. 364, са 30 друга, из Пудуе, крцат.

Барка црн. „Бел Фиоре“, тон. 3, кап. Бузук, са 4 друга, из Ужиња, празан.

Одједрише:

Пароб. аус. уг. „Најаде“, тон. 495, кап. А. Петровић, са 31 другом, за Будву, крцат.

Ђорђа, синовца од брата Саве, и пошље га у Русију, да се тамо изобрази и њему за напљедника приправи. Али је промисао Петра за владатеља Црне Горе одређено био, и Ђорђе му је морао уступити. Ђорђе добије тако ватрену наклоност к војеном животу, да се ни пошто није могао склонити на то, да се закалуђери. Али владатељ Црне Горе мора бити владика, — и Ђорђе, са своје стране резигнира! стане у руску војену службу и остане у њој 11 година. — Сад свети владика с лаким срцем остави престој свој ономе, ком га је очевидно сам виши промисао одређено, и даде му свој благослов, и — своје име. Јер упокојени владика није се прије тога звао Петар, него Раде, и тек му је умирући велики Црне Горе обранитељ то име, своје име дао, знак, да је пронацателним својим духом предвидио, да ће му име на овом дјетету још више славе и свјетлости добити.

Послије смрти стрица свога оде Петар у Петроград и тамо се завладачи. Петар I. дошавши 1789 у Петроград, морао је без знања Царице Екатерине, и као што се видјело, против њене најбоље воље, због непријатељства између Зорића и Потемкина, на заповијест овога за два сата

Траб. аус. уг. „Марпета“, тон. 25, кап. Свилокоси, са 4 друга, за Драч, крцат немролио.

Пароб. аус. уг. „Малта“, кап. А. Мити, тон 364, са 30 друга, за Медову, крцат.

Барка црн. „Бел Фиоре“, тон. 3, кап. Бузук, су 4 друга, за Уцињ, крцат цукра.

Књижевност.

„Гласник српског ученог друштва“ књ. 64. у Биограду 1885, у штампарији краљевине Србије.

Српско учено друштво сваке године обогати нашу књижевност са по неколике књиге свога „Гласника“. „Гласник српског ученог друштва“ тако се дивно уређује особито од како му је уредник познати књижевник, професор Велике школе, Јован Бошковић, и издаје да с те стране може се успоредити са најбољим журналима. И ако му се то још не може признати у садржини његовој, може се опет рећи да му је и садржина изврена по свијема грама знања. Особито пак „Гласник“ заслужује похвалу у радњама које се односе на отаџбеницу српског народа т. ј. на његову историју и ђеографију.

И више приведена књига „Гласника“ садржи више од половине радова који се односе на историју и ђеографију нашег народа. На првоме мјесту долази чланак Богољуба Јовановића:

Манастирско непокретно имање у краљевини Србији. Ово није почетак, него свршетак радње приведеног наслова. И ако нијесам имо под рукама „Гласник“ у којему је почетак ове радње, опет се може о њој говорити, јер, без сумње, имање свакога манастира описано је јединијем истијем начином.

У овоме дијелу Јовановићеве радње описано је имање овјих манастира: Јоване, Николе, Велуће, Наупаре, Кисуре, Гаче, св. Стевана, св. Романа, Букова, Братна, Манастирице, св. Тројице, Суводола, Лепчинског, Кацапушког, (ова два у Врањском округу); Габровачког, Горњоматевачког, Јапуњског, св. Никољског, Сивевског (ови пет у Нишком округу); Дивљанског, Ржанског, Суковског, Темског (ова четири у Пиротском округу).

Описујући имање манастирског госп. Јовановић најирије каже: у којему се округу, по том срезу налази манастир; какав је положај мјеста је је манастир сазидан: је ли под којом планином, при води, или у равнини; имали манастир у својој иуирији које село. За овим пребраја непокретно имање манастирско: колико има рља оранице (њива); колико има ливаде, вољњака, винограда, забрана и пашњака. Колико све ово имање вриједи у новцу. Колико манастир има стокe и колико иста вриједи у новцу. Колик је цијелокупни приход и расход манастира.

Да би се могли овиме колико је више могуће користити и код нас, при описивању имања наших манастира (а то је моја главна напјера зашто износим ово неколико редака пред наше читаоце), ево да приведем примјер како г. Јовановић описује манастирско имање у краљевини.

Манастир Рача.

У срезу је рачанском, под планином Звијездом, на рјечици Рачи, а на ½ сата западно од ријеке Дрине. До Бајине Баште имаде од Раче 1 сатхат, а до Ужице 8 сати.

У иуирији манастирској има свега села са свега становника, по попису од године

Петроград оставити, и из Русије одлазити; Петар II. имао је срећу, да је, кад су га за владика посвећивали, цијела царска породица присуствовала. Младићу дакле, који је позван био, да од 17 година владу над најсладобнијим народом у Јевропи у руке прими, показала се тако у почетку срећа наклонитија, него његовом великом стрину. А срећа, у колико је велико добро код приватног човјека, у толико је бесконачно много веће добро код владатеља. Његова срећа постаје срећом земље, којом он управља.

Кад млади владика из велике Русије у малу своју Црну Гору дође, види, да га она судбина, која га је на престол довела, није на мекан душек посадила, него на тврду, од камена црногорског исјечену столицу; да га она није подигла да се одмара, него да ради; да га није узвисила, да њему, него да народу послужу.

Крвави бојеви, у којима су се непрестано Црногорци са Турцима налазили, начинили су негину из слободних обитатеља Црне Горе јунаке душманину страна; али њихов душманин био је сваки, који из уирије, на ма му и брат ређени био.

*) Горски Вијесак стр. 5.

Манастир Рача има знатно непокретно имање. Од непокретности било је у години

Њива — дана . . .
Ливада — коса . . .
Воћњаци и банта — дана . . .
Винограда — мотика . . .
Забрана — дана . . .
Механа (крчама) — . . .
Воденица (млина) — . . .
Стружница, — . . .

Ово непокретно имање вриједило је, по процјени од године фиорина . . . новчића

Од године до године вриједност имања увећала се је на фиорина новч., или умањила на фиор. новч.

Пчеларство је гајено при манастиру марљиво и било је у години свега кошница (улишта)

Приход манастира у години . . . био је: од парохја ф. н.
Од добара ф. н.
Свега — ф. н.

Издато је у години фвор. новч. Дакле мање него што је примљено ф. н., или више него што је примљено ф. н.

Готовина овога манастира на крају године била је фиор. новч.

У браству манастира било је свршетком године

Архимандрит
Игуман
Намјесник
Јеромонах
Јереј

У години било је у манастиру ђака

Код нас у Црној Гори ми имамо манастира, међу којима има их који имају врло лијена непокретна и покретна добра. Тако манастир Цетињски има својих земаља орачица, ливада, гора, воденица (млинова) на Ријеци Црнојевића, Риболова и др. Манастир Острог има такође своја велика имања.

Манастир Косијерево има велико земље, ливаде, горе, такође има кућа, воденица и другог имања по Грахову, Вањанима, Опутној Рудини и т. д. Ово имање манастира Косијерева (које се налази у граници црногорској, а има га и у окупираној Ерцеговини и у округу Ерцеговском (Босни Которској) ја сам прегледао и написао те саставио од њега протокол који се чува у манастиру Косијереву (а један истоветни у Цетињском манастиру у митрополији); али при свему томе и ово Косијерево имање могло би бити боље и опширније описано.

Истина напни су манастири другчије уређења него они у краљевини Србији, јер сви приходи наших манастира иду у државну касу, а калуђерима се даје годишња плата из државне касе, и остављено им је по нешто земље орачице, ливаде и горе, близу манастира, да се њоме користе; али неке се наши манастири општу према њином уређењу, а у смислу како је описан вишеприведени.

Како већина калуђера, по нашим манастирима, стоји доста слабо са знањем (али то није њихова кривица, јер нијесу имали те добити боља знања), то би и при описивању манастира могли напни народни учитељи учинити доста користи. Мислим да они неће жалити потрудити се у корист овога, а особито пак они, којијема је и школа у манастиру као што је у манастиру Острогу и Морачи.

Марко Драговић.

ЧИТУЉА.

† ФРА ИВАН ДЕСПОТ. 7 (19) Фебруара умрло је у Омишу, у Далмацији, млади и даровити књижевник и pjesник хрватски фра Иван Деспот. Задарски „Народни лист“ посвећује спомену покојнику свој први чланак, у коме, између осталог, пише: „Деспот није живио за простоту овог свијета, он је живио за вјечни идејал. То му свједочи цио његов књижевни рад разасути по разним књижевним и политичким новинама и сабран у оне двије лијепе књижице „Прве Искре“ и „Мало Зрња“, што нам једино остави, уза своје добре преводне „Здравог разума и поштеног срца“, те „Значаја“, којијем обдари наше Матице у Загребу и у Задру. Кад је pjesник Радован назад коју годину остављао свога младога побратима бантиником својих гусала:

Узми гусле рђом оглођане
И гудало јадиком нашего,

ко би се икад био надао, да ће гусле младога pjesника, навијене на жалу свијег мора, данас остати поломљене на његову прерану гробу? — Слава и покој преминутој души фра Ивана Деспота!“

Моја супруга

СОКА МИКУЉИЊА

преселила се у вјечност 1-ог фебруара ове године послје дугог боловања, остављајући ме ожаловљена с једним сином и кћером. Изјављујем највећу благодарност општини новојој и својим познаницима и пријатељима, који су били при спроводу моје покојне љубе до вјечне куће и признање за учешће у тузи мојој, без разлике вјероисповијести и сродства фамилијарног сваком буди хвала и највиша моја благодарност у име мене и моје фамилије. —

Капетан Књ. Цр. Поморства
на пароброду „Жабљак“

Нико Микулић,
син Александар
кћер Марија.

ПАМЕТАР

за мјесец фебруар.

1 (13) фебр. 1849. предаду Маџари генералу Нијану град Осјек. Око ове предаје имао је највише заслуге мајор Стефан Главаш, Србин из Н. Градишке. Осим свега добине Ђесаровици и касу војничку са 34.000 фвор. ср.

2. и 3. фебр. 1499. хрватски бан Јован Корвин, син маџарскога краља Матије, љуто порази босанске потурице на шибеничкој земљи, кад су они овај крај пустошили. Корвин том приликом ослободи много крштено робље и за доби велики плијен.

3. фебр. 1403. Иван Хрвоје разбије и зароби бана Павла Бешепљу, који је водио на њ војску краља маџарскога Јигмунда; а Хрвоја је стојао уз Владислава Неапољца, коме преда бана Павла.

4 (15). фебр. 1731. отворен је у Карловцима српски народни сабор за избор митрополита.

5 (16). фебр. Ђесар Јосип II откине по нешто од печујске и од загребачке бискупије, те увећа српјеску бискупију.

6. фебр. 1386. (прије 500 година) у договору са удовом маџарском краљицом Јелисаветом Лаушевицом, Ђерком босанскога бана Стенана Котроманића, ударе Блаж Форџа и палатин Гара на краља Карла Драчкога, ране га на краљичине очи у будимском граду, а послеје га дадоше угинути или отровати 21 или 24 фебр. у Вишеграду.

7 (19) фебр. 1861. (прије 25 година) умре у Бечу подмаршал Јован Алексић Мајина. Родно се у Котору 11 (22) апр. 1783. Старином је из Црмнице од кнажевске рода. 1812 г. био је са Наполеоном у походу на Русију и ту је заслужио орден гвоздене круне. Његова породица доселила се у Мајине 1621 г.

8 (20) фебр. 1826 умре у Сомбору Аврам Мразовић, заслужан енисатељ и учен човек. Написао је граматичку црквено-словенског језика и риторичку, аритметику и више мањих стихотворних, риторских и драматских комада; у рукопису је оставио метафизику на црквено-словенском језику. По француском написао је магазин за дјецу; превео је (на црквено-словенски језик) Овидијеве Печали и писма од Понта. 1791 г. добио је маџарско племство, а 1792 г. златну колају.

9 (21) фебр. 1809 умре хрватски писац Марко Вори.

10 (22) фебр. 1856. Нестор Димитријевић из Вел. Бечкерекa начини тестаменту, којом своје имање од преко 52.000 ф. ср. остави на стипендије за српске ђаке.

11 фебр. 1444. Дауд-паша Изгуровић, разбије војску деспота Ђурђа Смедеревца на Ситници и поруши за тим Ново Брдо.

12 (23) фебр. 1719 умре гроф Борис Петровић, Шереметјев, први маршал дворски, пореклом Србин из Херцеговине.

13. (24) фебр. 1782. родно се Силвестар Никовић, француски српски писац.

14. (26) фебр. 1861. (прије 25 година) Зупчани под војводом Луком Вукаловића нападну на Дервин-пашу, који се са 6.000 момака био улогорио на зубачком пољу. Пунало се 6 сати. Турци изгубише 5 мртвих и рањених, Срби 4.

15. фебр. 1586. (прије 300 година) пренесе у град Кушник мошти „страстотрица“ Стефана, сина деспота Ђурђа Бранковића.

15. (27). фебр. 1861. (прије 25 година) умре у Љубљани словеначки писац Фрања Метелко. Писао је словеначку граматичку и филозофске и религијозне еписе.

16. фебр. 1391. умре пријор врански Јован Палиска, добар јунак у боју.

17. фебр. 1423. Сандаљ, војвода Св. Саве, даде Дубровчанима у поклад 3060 перпера, 12.542 дуката и 122 либра 5 унача сребра.

18. фебр. (1 марта) 1786. (прије 100 година) Ђесар Јосип II. укине граничарске катаје (осим ердејске војничке границе).

Ово је за граничаре била велика олакшица, али су катане фактично укинуте тек мало по мало.

19. фебр. (2 марта) 1702. српски деспот Јован Ђурађ II. Бранковић моли из Беча рускога цара Петра Великога, да се заузме код њемачкога Ђесара за његово ослобођење, јер је на правди божјој затворен већ 13 година. Овога затвора он се опростио онда, кад је у Хебу (Егер) у Чешкој преминуо.

20. фебр. (2 марта) 1732. родно се Григорије Маџевац, хрватски писац; умр'о је као калуџин 17 (29) јан. 1812.

21. фебр. (5 марта) 1861. (прије 25 година) умре у Београду Милутин Петровић Хера, државни саветник и пуковник, брат хајдук Вељка. Родно се 1791.

22. фебр. (6 марта) 1858. постаде бароном Метело Ожеговић са предикатом Барлабашевачки.

23. фебр. 532. римски цар Јустинијан I. (Управда) удари темел цркви св. Софије у Цариграду и градио је 7 година; по послеје 20 година сруши се источна пола од цркве, на што цар начини бољу и љепшу цркву, која се (после цареве смрти) освети 24 децембра 568.

24. фебр. (8 марта) 1861. (прије 25 година) зубачки ујвода Лука Вукаловић са 1000 Херцеговаца и 600 Бокела удари код Тула и Турмената у Зупчима на Турке под Дервин-пашом. Бој је трајао од подне до ноћи. Ноћу Турци утеку у Требиње, а Срби их вијаше до пол саме бедме. Дервин паша имао је 626 мртвих осим рањених; Лука је имао 24 мртва и 20 рањених и отео је 300 товара таина. Докле је Лука домио Турке, дотле је Ђесареки Ђенерал Гавра Родњ, срећно разорио Лучине окопке у Суторини и однио два стара топа.

25. фебр. (9 марта) 1807. родно се у Книћу Стеван Петровић Книћанин, славан војвода противу Маџара у 1848 и 1849. г. Отац му је био Петар Комадиновић, марвени трговац.

26. фебр. (10 марта) 1811. роди се у Рисну Вук Ђрчевић, вриједан српски писац, бивши аустријски консул у Требињу. Отац му је у Рисну био учитељ и имао је 14 дјеце.

27. фебр. (10 марта) 1709. умре на-кратко-славонски владика и администратор карловачке митрополије Стефан Метохиац Погребен је у манастиру Великој Ремети.

28. фебр. (11 марта) 1786. (прије 100 година) умре од суше болести темишварски епископ Софроније Ђуриловић.

28. фебр. (12 марта) 1861. (прије 25 година) Ђесар Фрања Јосип I. позва хрватски сабор, да уреди одношај троједне краљевине према целокупној Аустрији. Сабор је то учинио, али се на његове захтјеве слабо обзираше.

Фебруара 1602. Коморански Срби четоваше до Будима и једну чету Турака што побеше што заробеше.

Фебруара 1707. капетан Пивода (Дедин) са славоносним граничарима разбије код Хаџега у Ердељу 400 куручких (рако-лијанских) коњаника и зароби француског официра Динена.

Фебруара 1786. (прије 100 година) вратио се црногорски владика св. Петар I. Петровић Њогош у Црну Гору са свога пута у Русију. Он је том приликом, у старању за свој биједни народ, добио из Турске црногорцима кртолу (крумпир).

Фебруара 1861. (Прије 25 година) Зубачки војвода Лука Вукаловић са 8 Херцеговаца и 600 Бокела узме на јуриш турску кулу у Суторини и наново истјера Турке из Суторине.

Разни Трошкови око зидања

„Зетскога Дома“.

Мјесец Јуни 1884.

Б. д.	Ф. н.
73 ¹⁰ / ₆	Васу Савову за радњу са тамничарима дана 5 ¹ / ₂ , и за 5 дана што је домио крпе за другу влачину, свега надница 10 ¹ / ₂ по ф. 1 и 20 12 60
74 „	За два телеграфа у Котор и у Тријешће 2 92
75 „	Васу Пиперу као рачун за кононе и броке 3 40
76 „	Нику Кртову Ковачу за двије неђеље што је општрио бургије (као два билета) 11 56
77 „	Марку Никову за броке и рачију као рачун 2 22
78 „	Преко Марка Крчетина за купјени виш као уложена два рачуна 15 88 ¹ / ₂
79 „	Саву Новакову Дубовичанину за 44 кола башица по 80 новч. 35 20
80 „	Нику Новакову плату за мај 30 —

суприне за 10 дана мјесеца

81 „	Јуна, петоме Нику Новакову до свршетка његове службе 10 —
82 „	Марку Крчетину плату за мјесец Мај 25 —
83 „	Јоку Трзовићу на рачун зидања „Зетскога Дома“ 400 —
84 „	Спасу Гвсзденовићу за 7 надница за направљање шеста за волове и за направу једног кашуна за клак 22 —
85 „	Лудовику цревљару за оправку двоје амова 4 20
86 „	Иву Мићунову за 2154 литре сијена по ф. 1 и 19 н. стотина, износи 25 63
87 „	За 47 колик гвожђарије, навла, шакинаћа и магази-наћа у Котор, Мату Бороју 36 62
88 „	Иву Мићунову за пренос 4530 тигала с Ријеке на Цетиње, по ф. 2 и 4 н. стотна 93 40
89 „	Марку Крчетину за 136 литара виша по ф. 1 и 87 н. стотина 2 57
90 „	Нику Кртову ковачу за 39 бургија што их је општрио с обје стране по новч. 10 3 90
91 „	Шаку мајстору за општрење 16 бургија по 8 новч. 1 28
92 „	Нику Кртову за једногвожђе те је направио за једна кола — 64
	Марку Станишину за 31 кључ за игле од арматура по 34 новч. 10 54

Сума фвор. 750 9 ¹/₄

Мјесец Јуни 1884.

83 ¹⁷ / ₄	Луцату и синовима трговцу гвожђарије у Трету за потребито гвожђе око везивања зидава за „Зетски Дом“ као рачун 575 79
84 „	Васу Пиперу за конопе, клипце и другијех ситнијех ствари за „Зетски Дом“ као рачун 37 56
85 „	Јоку Трзовићу и Топни Гојковићу на рачун зидања „Зетског Дома“ 1.100 —
86 „	Настојнику Јову Тељу издата му мјесечна плата од 7 јуна до 7 јула ов. год. 100 —
87 „	Паску Гвсзденовићу за једну надницу и по те је радио око прозора 4 50
88 „	Васу Савову за виш 5 52
89 „	За један тел. Гаети Лазари за дрвенарију 1 17
90 „	Мартину Никову за рачију радницама и за чавле 26 60
91 „	Нику Кртову за општрење бургија 5 80
92 „	Марку Крчетину плату за мјесец Јун 25 50
93 „	Васу Савову плату од 10 јуна до 10 јула ов. године 36 —
94 „	Јовану Спасовићу за три боце вина дате мајсторима по новч. 60. 1 80
95 „	Јовану Тељу за два пута што је био у Котор дато му за трошкове 20 —
96 „	Кап. Лазару Гаети на Прчањ преко г. Пера Рамадановића на рачун дрвенарије 1000 —
97 ²⁹ / ₄	Васу Пиперу као рачун за разне ситнице, за тел, броке, конопе и т. д. 16 30
98 „	Марку Крчетину за 335 литара виша 4 57
99 „	Иву Мићунову за јечам као рачун 14 28
100 „	Шаку Мајстору за плоче за коње и клипце 5 50
101 „	Нику Кртову мајстору за општрење бургија 9 —
102 „	Нику Новакову одобреному за 6 поћнијех надница на прву влачину 6 12
103 „	Настојнику Јовану Тељу на рачун плате 20 —
	Лазару Марковљанину за опит куће ђе су стојале маске за мај, јуни, и јули 3 мјесеца по фвор. 8 и 16 н. 24 48

Сума: 3040 49

Сума за март, априли маји фвор. 2145 80

Свега до сад „ 5940 73

Одбор за грађевину „Зетскога Дома“

Председник одбора:

Ф. Петровић

Чланови:

III. Поповић, В. Вулетин, III. Огњеновић, III. Кустиџија, Ј. Пипер.

Државна штамарија.